

14.10.2022
BJ

NOTAT

Innspill til Kommunal- og forvaltningskomiteen – tilskudd til heis må ikke avskaffes

Heis er nødvendig for noen og viktig for alle – tilskuddet til heis må videreføres som egen ordning.

Dette notatet er skrevet av følgende organisasjoner:

Pensjonistforbundet
Huseierne
Leieboerforeningen
Norges Handikapforbund
Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon
Rådet for et aldersvennlig Norge
Norsk Ergoterapeutforbund
Nelfo
Treindustrien
Norske Boligbyggelags Landsforbund

Tilskuddet heis og tilstandsvurdering (kap. 581 post 79) er foreslått fjernet fra statsbudsjettet med begrunnelsen at midlene skal komme flere til gode. Vi kan ikke se andre tiltak som kan erstatte posten i forslag til statsbudsjett for 2023.

Begrunnelsen om at dagens tilskudd kun omfatter noen få gir liten mening. Vi mener en egen satsing på heis er nødvendig, ikke fjerning av hele ordningen. Heistilskuddet har vist seg å være et målrettet og effektivt tiltak som kommer mange til gode. Den begrensede tilskuddsordningen vi har hatt, har ført til at ca. 6 000 boliger har fått tilgang til heis fra 1990 og fram til i dag. Svært mange har derfor kunne bo hjemme lengre enn om de ikke hadde heis.

Heistilskudd er helt avgjørende for at det installeres heis i eldre blokkbebyggelse. Avvikles tilskuddet vil det bety at alt arbeid med å gjøre eldre lavblokker mer tilgjengelig for eldre og funksjonshemmede stopper opp. Fjerning av tilskuddet til heis og tilstandsvurdering er vanskelig å forstå når regjeringen samtidig jobber med satsingen «Bo trygt hjemme-reformen». Hvordan skal denne satsingen utformes ute effektive og målrettede virkemidler?

Heistilskuddet er viktig også for å realisere større oppgradering av boligblokker, inkludert energioppgradering og påbygg i høyden. Heistilskuddet kan være med på å forlenge levetid på bygg og å tilpasse til nye brukerbehov

Etter-installering av heis er viktig fordi:

- Heisen forbedrer livskvaliteten, og forlenger det aktive livet og gir mulighet for å kunne bo trygt lenger i eget hjem. Eldre kan bo hjemme sju-åtte år lengre enn hvis man har heis sammenliknet med bolig uten heis, viser finsk undersøkelse. (*Global Research & Data Services 2014*).
- Heis gir lavere utgifter i offentlige budsjetter enn alternativene, som oftest er sykehjemsplasser og omsorgsboliger.
- Behovet for heis er stort:
  - 350.000 boliger i bygg fra 2. etasje og opp har ikke heis.
  - 12 prosent av alle eldre over 80 år bor uten heis i bygg med to eller flere etasjer, dvs. 25 000 personer på 80 år eller eldre har ikke heis.
  - Bare 20 prosent av boligene i Norge er tilgjengelige i flg. SSB 2019
- Dette gjelder ofte de rimeligste boligene. Mange med funksjonsnedsettelse med lave inntekter bor i disse boligene, og de har ofte ikke råd til å flytte til nyere bolig med heis.
- I flg. Oxford Research 2016 er tilskudd til heis en samfunnsøkonomisk lønnsom ordning. I sin rapport anbefaler de å vurdere økt kommunal medvirkning i finansieringen av heiser og målretting av tilskuddet der behovet er størst.
- Kommuner der flere borettslag har fått heis, erfarer lavere etterspørsel etter omsorgsboliger. Eldre og andre med bevegelsehemninger kan bli boende i blokka, og de som bor i eneboliger kjøper seg en leilighet med heis i stedet for å søke om kommunal omsorgsbolig. Ett eksempel på dette er Årdal kommune.

Etterinstallering av heis er krevende teknisk, økonomisk og ikke minst er det krevende prosesser i borettslagene for å informere beboerne, og sørge for to-tredjedels oppslutning om investeringen. Strengere krav i Husbanken til søker og pandemien har ført til mindre etterspørsel etter tilskuddet. Når nå samfunnet igjen går tilbake til normalen, burde det vært store muligheter for å igangsette nye prosjekter og satse bredt på heis slik man gjorde i Finland i perioden 2013-2017. Denne muligheten forsvinner om tilskuddet forsvinner.

Organisasjonene ber komiteen jobbe for at kap. 581 post 79 Tilskudd til heis og tilstandsvurdering videreføres som en egen tilskuddsordning, og med en bevilgning på 50 mill. kroner for 2023.

Notatet sendes i kopi til Helse- og omsorgskomiteen